

**HALTDALEN
SPAREBANK**

Pilar 3 – Offentliggjøring av informasjon om kapital, risikoforhold, godtgjørelse og informasjon fra kredittforetak

31. desember 2022

INNHOLDSFORTEGNELSE

PILAR 3 – OFFENTLIGGJØRING AV INFORMASJON OM KAPITAL, RISIKOFORHOLD, GODTGJØRELSE OG INFORMASJON FRA KREDITTFORETAK **FEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.**

1. Innledning og formål med dokumentet	2
2. Styring og kontroll av risiko	2
Formål for ICAAP	2
Styring og kontroll av enkeltrisikoeer.....	3
Bankens nøkkeltall pr. 31.12.2022.....	6
3. Informasjonsplikt for foretak som har eierinteresser i foretak som utsteder obligasjoner med fortrinnsret – Eika Boligkreditt.	7
VEDlegg: Standardisert skjema for offentliggjøring av bankens nøkkeltall for kapital og likviditet	9
Egenkapital og kapitaldekning	10

1. INNLEDNING OG FORMÅL MED DOKUMENTET

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter åttende del av kapitalkravsforordningen (CRR (EU) 2013/575), jf. Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV del XI. Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2022 med mindre annet fremgår.

2. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

FORMÅL FOR ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende. Dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til nåværende og fremtidig risikoprofil.

Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) også vurderer behovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer med videre.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer osv.

For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på enkeltrisikoer, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoene. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Bankens har imidlertid valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret. En slik gjennomgang gjøres minst én gang per år.

Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov for ulike risikoer ved hjelp av ulike metoder:

- Kredittrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Eiendomspriserisiko
- Likviditetsrisiko
- Forretningsrisiko

- Omdømmerisiko
- Strategisk risiko
- Systemrisiko

Banken stresstester effekten på kapitaldekningen av et alvorlig økonomisk tilbakeslag/nedgangskonjunktur. I tillegg gjennomfører banken en «omvendt» stresstest. I en slik stresstest bestemmer banken først hvilken kapitaldekning som er så lav at banken risikerer å bli satt under administrasjon og/eller overtatt. Deretter simulerer banken med forskjellige kombinasjoner av parameterverdier som i sum gir det resultat man har bestemt.

Banken har vedtatt et minimumsnivå for kapital som skal gjenspeile bankens samlede risikotoleranse. Vurderingen er basert på beregnet kapitalbehov, offentlige krav og markedets forventninger. Det er etablert et sett av handlingsregler, hvor det fremgår hvilke tiltak som skal iverksettes ved ulike nivåer av faktisk kapital.

Styret har godkjent utforming og metodevalg for kapitalbehovsvurderingen og stresstester.

STYRING OG KONTROLL AV ENKELTRISIKOER

Kredittrisiko

Med kredittrisiko forstås her risiko for tap, samt risiko for ekstra kostnader knyttet til at bankens låne- og kredittkunder ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser iht. avtaler. Kredittrisiko omfatter også tapsrisikoen knyttet til avgitte garantier for oppfyllelse av kunders forpliktelser. Kredittrisiko knyttet til bankens verdipapirbeholdning omhandles i policy for markedsrisiko.

Styret har fastsatt en overordnet strategi for kredittområdet som inneholder markeds- og vekstmål, samt mål for lønnsomhet. Lønnsomhetsmålet skal ses i forhold til porteføljens risiko. I bankens ICAAP-dokument beskrives kapitalbehovet for kredittrisiko. Banken har i sin strategi også satt mål for styring av bankens bærekraftsrisiko på kredittområdet. Kreditstrategien skal behandles av styret ved behov og minst én gang per år som en del av budsjettprosessen. Risikostyringsfunksjonen skal være involvert i diskusjoner om bankens strategi og risikoappetitt på kredittområdet.

Bankens risikoprofil er et resultat av bankens overordnede strategi, rammer og krav for kredittområdet. Bankens kredittrisiko skal være moderat.

Markedsrisiko

Med bankens markedsrisiko forstås risiko for tap som følge av svingninger i aksjekurser, egenkapitalbeviskurser, kredittspreader, renter og valutakurser. Risiko for tap ved svingninger i aksjekurser og kredittspreader er knyttet til bankens beholdning av finansielle instrumenter, mens risiko for tap ved svingninger i valutakurser og renter både er knyttet til bankens beholdning av finansielle instrumenter og dens øvrige virksomhet.

Bankens markedsrisiko skal være meget lav/moderat. For å oppnå den ønskede risikoprofilen oppstilles det rammer og krav for markedsrisikoen.

Rammene begrenser tapsrisikoen til banken ved blant annet å sette tak på beløp som kan investeres i godkjente finansielle instrumenter. Banken har gjennom en stresstest analysert tapsrisikoen for de ulike instrumentene. Resultatet fra stresstesten inngår som beslutningsgrunnlag når styret beslutter rammene i policyen.

Bruk av rammene for markedsrisiko forutsetter at banken besitter tilstrekkelig faglig kompetanse til å ivareta bankens interesser på en god måte. Kravet til faglig kompetanse gjelder personer som handler med finansielle instrumenter, oppgjørs- og regnskapsfunksjonen, risikostyrings- og compliancefunksjonen.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige/sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Definisjonen omfatter juridisk risiko, compliancerisiko, belønnings/insentivrisiko og omdømmerisiko.

Operasjonell risiko skal være lav/moderat. Denne risikotoleransen vises i praksis gjennom løpende håndtering av operasjonell risiko. Håndteringen er avhengig av risikoens vesentlighet. Vesentlighet vises gjennom risiko for økonomiske tap og/eller risiko for manglende måloppnåelse, herunder tapte forretninger/inntekter og risiko for tap av omdømme.

Operasjonell risiko oppstår som en naturlig del av daglig og operativ drift. Ingen enkelthendelse forårsaket av operasjonell risiko eller svakheter i bankens internkontroll bør kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Banken skal ut fra en kost-/nyttevurdering innrette virksomheten slik at den operasjonelle risiko ikke blir for høy. Enkelte operasjonelle risikoer vil banken unngå, gjennom å avvike eller forby virksomhet, mens andre kan håndteres gjennom risikoreduserende tiltak, herunder forsikring.

Compliancerisiko (etterlevelse)

Med compliancerisiko menes risikoen for at banken pådrar seg offentlige sanksjoner, som eksempelvis bøter. Eller økonomiske tap på grunn av manglende etterlevelse av lover og forskrifter. Det er viktig for banken å ha gode rutiner og prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter.

Eiendomsrisiko

Med eiendomsrisiko menes uventet verdifall på bankens egne eiendommer. Banken eier eget bankbygg og en utleiebolig med to boenheter. Banken har en lav eiendomsrisiko.

Likviditetsrisiko

Med likviditetsrisiko forstås risikoen for at banken ikke klarer å innfri sine gjeldsforpliktelser. Likviditetsrisiko er også risikoen for at banken ikke kan refinansiere sin gjeld og/eller finansiere sin aktivitet uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på likvide eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

Bankens likviditetsrisiko skal være lav. Dette innebærer at banken skal være forsvarlig og langsiktig finansiert, i hovedsak med stabile innskudd. Banken skal også ha en likviditetsbuffer som sikrer at banken har tilgang på likviditet i krisesituasjoner. For å oppnå den ønskede risikoprofil oppstilles det mål, rammer og krav til ulike måltall for likviditetsrisiko.

Banken er avhengig av tillit fra innlånskildene, og er særlig avhengig av tillit i tilknytning til direkte opptak av verdipapirgjeld. Slik tillit skal oppnås ved god løpende lønnsomhet og soliditet som reflekterer bankens risikoprofil. Ved fastsetting av bankens kapitalmål skal hensynet til tilliten i innlånsmarkedet tillegges stor vekt.

Forretningsrisiko

Med forretningsrisiko menes risikoen for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, operasjonellrisiko og markedsrisiko. Risikoen kan forekomme i ulike produktsegmenter og vil påvirkes av endringer av kundeadferd og endringer i markedet.

Omdømmerisiko

Risiko for svikt i inntekter og tilgang til kapital på grunn av sviktende tillit og omdømme hos kunder, samarbeidspartnere, motparter og myndigheter.

Strategisk risiko

Strategisk risiko er risiko for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

Systemrisiko

Systemrisiko kan oppstå hvis problemer hos andre smitter over på banken. Eksempelvis vil dette gi utslag ved fallende verdier på verdipapirer samt høy pris på innlån og problemer med å få tilgang til likviditet. Haltdalen sparebank er en del av EKA-alliansen og problemer i alliansen kan smitte over på den enkelte bank.

ESG-risiko

Defineres som risiko relatert til miljø, samfunnsansvar og selskapsstyring. Gjelder også klimarisiko.

Haltdalen Sparebank arbeider for å ha en ansvarlig verdikjede. Ved å inngå avtaler med andre virksomheter, åpner man også for økt bærekraftsrisiko. For å unngå dette aktsomhetsvurderer vi nye avtaler for brudd på grunnleggende menneskerettigheter, anstendige arbeidsforhold og/eller anerkjente prinsipper og rammeverk for klima/miljø.

Banken har startet jobben med å bli sertifisert som miljøfyrtårn, og har oppnevnt en egen bærekraftsansvarlig.

BANKENS NØKKELTALL PR. 31.12.2022

Nøkkeltall er annualisert der ikke annet er spesifisert	2022	2021
Resultat		
Kostnader i % av totale inntekter (eskl. VP)	70,22 %	69,37 %
Andre inntekter i % av totale inntekter (eskl. VP)	24,03 %	26,90 %
Innskuddsmargin hittil i år	0,93 %	-0,22 %
Utlånsmargin hittil i år	1,74 %	2,50 %
Netto rentemargin hittil i år	1,91 %	1,55 %
Egenkapitalavkastning ¹	9,16 %	5,67 %
<i>¹ Basert på totalresultat, egenkapitalen er justert for hybridkapital</i>		
Balanse		
Andel av utlån til BM av totale utlån på balansen	14,79 %	13,59 %
Andel lån overført til EBK - kun PM	29,41 %	31,38 %
Innskuddsdekning	85,40 %	91,80 %
Innskuddsvekst (12mnd)	1,85 %	6,13 %
Utlånsvekst (12 mnd)	9,48 %	-0,84 %
Utlånsvekst inkl. EBK (12 mnd)	6,34 %	3,97 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK)	1 824 557	1 747 923
Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) inkl. EBK	2 260 576	2 230 402
Nedskrivninger på utlån og mislighold		
Resultatførte tap i % av gjennomsnittlig brutto utlån	0,11 %	-0,02 %
Tapsavsetninger i % av brutto utlån	0,10 %	0,38 %
Soliditet¹		
Ren kjernekapitaldekning	18,75 %	19,27 %
Kjernekapitaldekning	21,08 %	21,64 %
Kapitaldekning	23,48 %	24,09 %
Uvektet kjernekapitalandel	8,78 %	8,89 %
<i>¹Inklusiv konsolidering av samarbeidsgrupper</i>		
Likviditet		
LCR	297	447
NSFR	146	146

3. INFORMASJONSPLIKT FOR FORETAK SOM HAR EIERINTERESSER I FORETAK SOM UTSTEDER OBLIGASJONER MED FORTRINNSRET – EIKA BOLIGKREDITT.

		Beløp i tusen kroner eller prosent	
a	Overføringsrad: Samlet portefølje overført og formidlet til Eika Boligkreditt AS (bolighypoteklån) i prosent av samlede utlån til personmarkedet på bankens balanse og bolighypoteklån		29 %
b	Gjennomsnittlig belåningsgrad for bolighypoteklån hos Eika Boligkreditt AS		64 %
c	Overpantsettelsesgrad i sikkerhetsmassen		108 %
d	Tellende sikkerhetsmasses andel av sikkerhetsmasse totalt		99 %
e	Utestående garantiforpliktelse		514.274
f	Bokført verdi av hhv. obligasjoner med fortrinnsrett, aksjer, fondsobligasjonskapital, ansvarlig lånekapital og annen usikret finansiering i kredittforetaket	Obligasjoner med fortrinnsrett	109.616.659
		Aksjer	-
		Fondobligasjoner	656.819
		Ansvarlig lånekapital	813.256
g	Andre forpliktelser overfor kredittforetaket som følge av aksjonæravtaler og lignende, tapsgaranti EBK	Senior obligasjoner	2.818.919
			5.143

Garantiavtale med Eika Boligkreditt

Banken stiller garanti for lån som kundene har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som vilkår at lånet er innenfor 75 % av panteobjektet. Bankens kunder har pr 31.12.22 lån for 514 mill. kroner hos EBK. Garantibeløpet til EBK er todelt:

1. Saksgaranti: Banken garanterer for hele lånebeløpet i perioden fra utbetaling til pantesikkerhet for lånet har oppnådd rettsvern. Saksgarantien er oppad begrenset til hele lånets hovedstol med tillegg av renter og omkostninger.
2. Tapsgaranti. Banken garanterer for ethvert tap som EBK blir påført som følge av misligholdte lån, med de begrensninger som følger nedenfor. Med «tap» menes restkravet mot lånekunden under det aktuelle lånet etter at alle tilhørende pantesikkerheter er realisert, og skal anses konstatert på det tidspunktet hvor alle tilhørende pantesikkerheter for et misligholdt lån er realisert og utbetalt til EBK. Bankens tapsgaranti dekker inntil 80 prosent av det tap som konstateres på hvert enkelt lån. Samlet tapsgaranti er begrenset oppad til 1 prosent av bankens til enhver tid samlede låneportefølje i EBK, likevel slik at (i) for låneporteføljer opp til 5 millioner kroner er tapsgarantien lik verdien av låneporteføljen og (ii) for låneporteføljer som overstiger 5 millioner kroner utgjør tapsgarantien minimum 5 millioner kroner, i alle tilfeller beregnet over de siste 4 kvartaler på rullerende basis. Dette betyr at dersom bankens andel av de tap som konstateres på hvert enkelt lån i sum overstiger nevnte grense, dekker EBK det overstigende. Bankens andel av tapet dekket av tapsgarantien kan derfor maksimalt bli 80 prosent, men dersom de samlede konstaterte tap overstiger rammen, blir andelen i sum lavere enn 80 prosent.

Rett til motregning i bankens provisjon: Bankens ansvar for saksgaranti og tapsgaranti forfaller til betaling etter påkrav, men EBK kan også velge å motregne kravet i bankens fremtidige og forfalte, men ikke utbetalte provisjoner i henhold til provisjonsavtalen. Retten til motregning gjelder for en periode på inntil fire etterfølgende kvartaler fra den dato tapet ble konstatert.

Likviditetsforpliktelse til og aksjonæravtale med Eika Boligkreditt

Likviditetsstøtte til EBK er regulert i avtale datert 10. mai 2012 om kjøp av obligasjoner med fortrinnsrett. Hovedtrekkene i avtalen er at eierbankene, så lenge de har utlånsportefølje i selskapet, under gitte forutsetninger er forpliktet til å tilføre EBK likviditet. Likviditetsforpliktelsen er begrenset til forfall på selskapets obligasjoner med fortrinnsrett utstedt under Euro Medium Term Covered Note Programmet (EMTCN – Programmet) og tilhørende swap-avtaler de kommende tolv måneder. I den grad eierbankene har kjøpt obligasjoner med fortrinnsrett under likviditetsavtalen, uten at disse er tilbakebetalt, kommer de til fratrukk ved beregning av eierbankens gjenstående likviditetsforpliktelse. Den enkelte eierbanks likviditetsforpliktelse er primært begrenset til dens pro-rata andel av utstedelsesbeløpet, som beregnes på grunnlag av hver eierbanks andel av selskapets utlånsportefølje. Dersom en eller flere eierbanker unnlater å oppfylle sine likviditetsforpliktelser under avtalen, kan likviditetsforpliktelsen for øvrige eierbanker økes til inntil det dobbelte av deres opprinnelige pro-rata andel. Avtalen om kjøp av OMF kan under visse vilkår termineres. Det er knyttet betingelser til långiver i forhold til overpantsettelse. For obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) som er tilordnet foretakets sikkerhetsmasse gjelder krav om overpantsettelse på 5 prosent for lån som inngår EMTCN-Programmet. Dette innebærer at selskapet til enhver tid skal ha verdier i sin sikkerhetsmasse som utgjør minst 105 prosent av sum utestående OMF.

I tilknytning til at eierbankene i 2012 ble aksjonærer i EBK etter utskillelsen fra Eika Gruppen AS, ble det etablert en aksjonæravtale som blant annet regulerer at eierskapet i selskapet på årlig basis skal rebalanseres. Dette vil sikre en årlig justering hvor eierandelen til den enkelte bank skal tilsvare eierbankens andel av utlånsbalansen i selskapet

VEDLEGG: STANDARDISERT SKJEMA FOR OFFENTLIGGJØRING AV BANKENS NØKKELTALL FOR KAPITAL OG LIKVIDITET

Skjema EU KM1 - Nøkkeltall kapital og likviditet

Beløp i tusen kroner

		a		e
		31.12.2022		31.12.2021
	Tilgjengelig ansvarlig kapital (beløp)			
1	Ren kjernekapital	196.542		187.278
2	Kjernekapital	220.946		210.310
3	Total ansvarlig kapital	246.132		234.129
	Risikovektet beregningsgrunnlag			
4	Totalt risikovektet beregningsgrunnlag	1.048.243		971.744
	Kapitaldekning (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)			
5	Ren kjernekapitaldekning	18,75 %		19,27 %
6	Kjernekapitaldekning	21,08 %		21,64 %
7	Total kapitaldekning	23,48 %		24,09 %
	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoer enn overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)			
EU 7a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoer enn overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)	3,60 %		3,40 %
EU 7b	herav: som skal dekkes av ren kjernekapital (prosentpoeng)	3,60 %		3,40 %
EU 7c	herav: som skal dekkes av kjernekapital (prosentpoeng)	3,60 %		3,40 %
EU 7d	Samlet SREP kapitalkrav (i prosent)	11,60 %		11,40 %
	Kombinert buffer- og totalt kapitalkrav (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)			
8	Bevaringsbuffer (i prosent)	2,50 %		2,50 %
EU 8a	Bevaringsbuffer som følge av makro- eller systemrisiko fastsatt av en medlemsstat (i prosent)			
9	Institusjonsspesifikk motsyklisk kapitalbuffer (i prosent)	2,00 %		2,00 %
EU 9a	Systemrisikobuffer (i prosent)	3,00 %		3,00 %
10	Buffer for globalt systemviktige institusjoner (i prosent)			
EU 10a	Buffer for andre systemviktige institusjoner (i prosent)			
11	Kombinert bufferkrav (i prosent)	7,50 %		7,50 %
EU 11a	Samlet kapitalkrav (i prosent)	19,10 %		18,90 %
12	Tilgjengelig ren kjernekapital (CET1) etter oppfyllelse av samlede SREP-krav til ansvarlig kapital (i prosent)			
	Uvektet kjernekapitalandel			
13	Sum eksponeringsmål	2.530.670		2.364.783
14	Uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	8,78 %		8,89 %

Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet)				
EU 14a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppbygging (i prosent)			
EU 14b	herav: skal bestå av ren kjernekapital (prosentpoeng)			
EU 14c	Samlede SREP-krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	3,00 %		3,00 %
Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel og samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent av det samlede)				
EU 14d	Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)			
EU 14e	Samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	3,00 %		3,00 %
Likviditetsreserve (LCR)				
15	Likvide eiendeler (vektet verdi)	196.788		204.382
EU 16a	Utbetalinger (vektet verdi)	101.992		117.397
EU 16b	Innbetalinger (vektet verdi)	37.229		71.623
16	Netto utbetalinger (justert verdi)	64.762		45.774
17	Likviditetsreserve/LCR (i prosent)	297 %		447 %
Stabil finansiering (NSFR)				
18	Poster som gir stabil finansiering	1.583.703		978.429
19	Poster som krever stabil finansiering	1.084.827		1.481.611
20	Stabil finansiering/NSFR (i prosent)	146 %		151 %

EGENKAPITAL OG KAPITALDEKNING

Egenkapitalen er pr. 31.12.2022 på 227 mill. kroner mot 211,8 mill. kroner i 2021. Egenkapital i forhold til totalkapitalen utgjør 12,33% mot 11,9% pr. 31.12.2021. (egenkapital/ forvaltningskapital pr 31.12). Banken har hatt en sterk vekst i egenkapitalavkastningen sammenlignet med tidligere år. Egenkapitalavkastningen var på 9,16% i 2022 mot 5,67% i 2021.

Bankens konsoliderte kapitaldekning pr. 31.12.2022 er nå på 23,5%, mot 24,09% den 31.12.2021. vedlegg til Pilar 3 i Excel.